

Pohjoismaiden neuvoston tarkastuskomitean vuosikertomus 2023

Pohjoismaiden neuvoston tarkastuskomitealla on Pohjoismaiden neuvoston työjärjestyksen mukaan seuraavat tehtävät:

Tarkastuskomitea harjoittava yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavan toiminnan parlamentaarista valvontaa sekä muuta yleiskokouksen päättämää valvontaa (§ 6).

Tarkastuskomitea voi antaa puheenjohtajistolle lausuntoja Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkinnasta (§ 46).

Tarkastuskomitean kokoonpano marraskuussa 2023:

Liv Kari Eskeland, puheenjohtaja, konservatiivinen ryhmä, Norja
Hanna-Leena Mattila, varapuheenjohtaja, keskiryhmä, Suomi
Per-Arne Håkansson, sosiaalidemokraattinen ryhmä, Ruotsi
Victoria Tiblom, Vapaa Pohjola, Ruotsi
Hafdis Hrönn Hafsteinsdottir, keskiryhmä, Islanti
Tobias Drevland Lund, Pohjoismainen vihreä vasemmisto, Norja
Malte Larsen, sosiaalidemokraattinen ryhmä, Tanska

Toisin kuin valiokunnissa, tarkastuskomitean jäsenillä on henkilökohtaiset varajäsenet.

Tarkastuskomitea on pitänyt 3 kokousta vuonna 2023 (23. tammikuuta, 15. maaliskuuta ja 5. syyskuuta)

Laitosvierailut

Vuodesta 2011 lähtien tarkastuskomitea on tehnyt säännöllisiä tarkastuskäyntejä niihin pohjoismaisiin laitoksiin, jotka saavat Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoitusta. Vierailujen tarkoitus on selvittää laitoksen tuottamaa pohjoismaista hyötyä. Vierailujen jälkeen laaditaan raportti, joka lähetetään laitokselle, Pohjoismaiden ministerineuvostolle, Pohjoismaiden neuvoston asianomaiselle valiokunnalle sekä Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajistolle.

Vuonna 2023 toteutettiin seuraavat 4 vierailua ja tarkastuskomitea teki seuraavat huomiot vierailujen pohjalta:

- **Nordregio:**
NordRegiolla on poikkeus 8-vuoden säännöstä, ja laitoksella voi yhtäaikaaisesti olla 5 työntekijää, joiden työsuhde kestää yli 8 vuotta.
NordRediolla on vaikeuksia houkuttaa tarvittavaa vanhemman erityisasiantuntijatasen työvoimaa. Palkka, valuutta ja inflaatio ovat tärkeimmät esteet oikeantyyppisten hakemusten saamiselle.
Laitoksen toiveena on, että Pohjoismaiden ministerineuvosto keskittäisi ohjausta enemmän tavoitteisiin kuin toimintaan.
- **Pohjoismaiden hyvinvointikeskus NVC**
NVC:n johdon tulee seurata useita ohjausasiakirjoja, joista useimmissa on ilmeisesti päällekkäisyyksiä tai ne eivät ole johdonmukaisia muihin asiakirjoihin nähden.
Pohjoismaiden ministerineuvostolla on käynnissä useita hankkeita ja monia niistä hoitavat ulkopuoliset toimijat. NVC:n arvio on, että pohjoismaiset laitokset voisivat hoitaa monia niistä ja todennäköisesti vielä paremmin.
NVC:n uudet säännöt tulivat voimaan vuonna 2021. Tarkoituksena oli tuoda vahvemmin esille organisaation osaamista, jonka avulla pystytään paremmin reagoimaan ulkoa tuleviin toiveisiin.
- **Reykjavíkin Pohjolan-talo**
Pohjoismaiden ministerineuvoston myöntämän rahoituksen turvin on käynnistetty perusteellinen korjaushanke. Hankkeen laajuus edellyttää joustavuutta henkilöstöltä, ja koko korjausaikana joudutaan sopeuttamaan toimintaa. Ohjauskirjeessä ei ole huomioitu fyysisten puitteiden muuttumista.
Pohjolan-talo on saanut tärkeän aseman yhteiskunnallisessa keskustelussa toimimalla joustavasti ja nostamalla esiin ajankohtaisia aiheita ja osallistamalla erityisiä kohderyhmiä, erityisesti liittyen Ukrainan sotaan ja Islantiin tulleisiin pakolaisiin.
- **NordGen**
NordGenin uusi kotipaikka ei ole vielä valmis ja NordGen selvittää parhaillaan virheitä ja puutteita rakennuttajan kanssa.
NordGen on ottanut hoitaakseen ison tehtävän, kun se pyrkii saamaan turvaan materiaalia ukrainalaiselta sisarjärjestöltään.

Muut tehtävät

Selvitykset

Vuonna 2023 tarkastuskomitea on toteuttanut 7 selvitystä.

- Pohjoismaiden ministerineuvoston hankkeiden tulosten seuranta

- Tarkastuskomitea päätti ottaa aiheen käsittelyyn uudestaan vuoden 2024 alussa sen jälkeen, kun valtiontilintarkastajat ovat toteuttaneet vielä yhden alan lainmukaisuustarkastuksen.
- Budjettisäästöjen vaikutukset Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen toimintaan
 - Tarkastus merkittiin tiedoksi ilman huomautuksia.
- Budjettisäästöjen vaikutukset Pohjoismaisen hyvinvointikeskuksen toimintaan
 - Tarkastuskomitea totesi, että vaikutusarviointien tekemättä jättäminen budjettileikkauksia koskevista päätöksistä ei ole tarkoituksenmukaista.
- Tarkastustehtävä Pohjoismaiden ministerineuvoston kulttuuri- ja koulutussektorin leikkausten vaikutuksista muun muassa pohjoismaisen kulttuuri- ja koulutusalun toimintaan
 - Tarkastuskomitea ilmaisi pitävänsä erittäin epätydyttävänä sitä, että budjettisäästöjen vaikutuksesta ei ole tehty uusia arviointeja ennen kuin budjetti hyväksyttiin.
- Tarkastustehtävä Nordic Innovationin ohjauskirjeen 2021 valmistelusta
 - Tarkastus merkittiin tiedoksi ilman huomautuksia.
- Tarkastustehtävä pohjoismaisten laitosten tehtävien mahdollisesta päällekkäisyydestä ja asiassa tehdyistä toimenpiteistä.
 - Tarkastuskomitea toteaa, että laitosten tehtävissä on paljon päällekkäisyyttä yleisellä tasolla, mutta tämä ei kuitenkaan näy päällekkäisyytenä laitosten toteuttamassa toiminnassa.
- Tarkastustehtävä laitosten panoksesta Visio 2023 -työn puolivälin arviointiraporttiin.
 - Tarkastus merkittiin tiedoksi ilman huomautuksia.

Laitosten vuosikertomukset

Tarkastuskomitea on aikaisempien vuosien tapaan käynyt läpi Pohjoismaiden ministerineuvoston alaisuudessa toimivien pohjoismaisten laitosten vuosikertomukset. Laitoksia on kaikkiaan 12. Yleisvaikutelma on, että laitokset toimivat yleisesti ottaen hyvin ja pääsevät Pohjoismaiden ministerineuvoston niille tulossopimuksissa asettamiin tavoitteisiin.

Vuosittaiset ohjauskirjeet

Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjauskirjeiden tarkoituksena on antaa parempi yleiskuva eri laitosten toiminnasta, edistää avoimuutta ja parantaa parlamentaarisen valvonnan edellytyksiä. Tarkastuskomitea on tutustunut kaikkiin ohjauskirjeisiin, eikä ole liittänyt niihin erityisiä huomautuksia.

Puolueyhmiön tilinpäätökset

Tarkastuskomitea on käynyt läpi puolueyhmiön tilinpäätökset ja niihin liittyvät tarkastuskertomukset. Tarkastuksessa on nojaututtu puolueyhmiön tukea koskeviin sääntöihin, joiden perusteella yksittäisille puolueyhmiölle maksetaan tukea. Kaikki tilinpäätöksiin liittyvät huomautukset koskevat tukien hallintoa ja puolueyhmiön määrärahoihin liittyviä vaatimuksia. Hallinto on saanut välineitä puheenjohtajiston samoin kuin

puolueryhmätukien prosessien ja työtapojen ohjauksen parantamiseksi. Tarkastuskomitea myös suosittelee, että järkevien prosessien ja työtapojen varmistamista priorisoidaan.

Valtiontilintarkastajien suositukset ja raportit

Suosituks

Valtiontilintarkastajat vierailivat tarkastuskomitean syyskuun kokouksessa, jossa tarkoituksena oli käydä läpi Pohjoismaiden ministerineuvoston tilinpäätöstä koskevaa työtä alkaen vuodesta 2019, jolloin tilinpäätöstä ei hyväksytty, nykyhetkeen asti. Valtiontilintarkastajat kommentoivat kokouksessa tarkastuskomitean tulevaa työtä Pohjoismaiden ministerineuvoston tilinpäätöksen osalta seuraavasti:

- Pohjoismaiden ministerineuvostossa päätettyjen toimintasuunnitelmien jatkuva seuranta, mukaan lukien kaikkien tärkeimpien toimien tilanne.
- Keskiössä on pitkän aikavälin ohjaus, erityisesti tukien ohjaus.
- Ministerineuvoston tähänastinen toimintaa koskeva priorisointi muutetaan tavoitteiden ja tulosohtauksen priorisoinniksi. Muutoksen toteuttaminen vie muutamia vuosia, mutta sitä tulee seurata tiiviisti.

Tilintarkastuskertomukset

Tarkastuskomitea on syyskuussa pitämässään kokouksessa käynyt läpi Tanskan valtiontilintarkastajien kertomukset Pohjoismaiden ministerineuvoston, Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilikaudesta. Tarkastuskomitean tehtävänä on kommentoida Pohjoismaiden neuvoston tilinpäätöstä koskevaa tilintarkastuskertomusta ennen kuin Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto hyväksyy tilinpäätöksen ja valmistella tilinpäätösten käsittelyä Pohjoismaiden neuvoston istunnossa. Kahta muuta tilintarkastuskertomusta koskevat komitean huomautukset lähetetään suoraan laitoksille yhdessä vuosikertomuksen kanssa.

Tämän vuoden tilintarkastuskertomuksista tarkastuskomitea on tehnyt seuraavat huomautukset:

- **Pohjoismaiden neuvosto**
Tanskan valtiontilintarkastajat ovat antaneet tilintarkastuskertomuksensa Pohjoismaiden neuvoston tilikauden 2022 tilinpäätöksestä. Tarkastuskomitealla ei ole siitä muuta huomautettavaa.
- **Pohjoismaiden ministerineuvosto**
Tanskan valtiontilintarkastajat ovat antaneet tilintarkastuskertomuksensa Pohjoismaiden ministerineuvoston tilikauden 2022 tilinpäätöksestä. Tarkastuskomitea kiinnittää huomiota siihen, että Pohjoismaiden ministerineuvoston hallinnon ja lakisääteisten vaatimusten tarkastuksen yhteydessä Tanskan valtiontilintarkastajat ovat jälleen kerran esittäneet kriittisiä lausuntoja tänä vuonna. Edellä esitetyn perusteella tarkastuskomitea ehdottaa,

- että se pyytää Pohjoismaiden ministerineuvostoa jatkossakin pitämään tarkastuskomitean ajan tasalla siitä, miten Pohjoismaiden ministerineuvosto noudattaa valtiontilintarkastajien suosituksia.
- **Pohjoismainen kulttuurirahasto**

Tanskan valtiontilintarkastajat ovat antaneet Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilikauden 2022 tilinpäätöstä koskevan tilintarkastuskertomuksen. Tarkastuskomitealla ei ole siitä muuta huomautettavaa.